

YILDIZ RAMAZANOĞLU'NUN HİKÂYELERİNDE DEĞİŞEN HİKÂYE BOYUTLARI

Alpay Doğan YILDIZ*

Öz

Yıldız Ramazanoğlu'nun yayımlanmış altı hikâye kitabı vardır. İlk hikâye kitabını 2002'de son hikâye kitabını ise 2016'da yayımlamıştır. Yazarın hikâyelerine, hikâyelerin boyutlarını esas alarak baktığımızda farklı hikâye yapıları görürüz. Yıldız Ramazanoğlu iki - üç sayfa hacminde hikâyeler yazdığı gibi otuz sayfanın üzerinde hikâyeler de yazmıştır. Hikâyenin boyutu "nasıl bir olay anlatıldığı" konusuyla ilgili olduğu kadar "olayın nasıl anlatıldığı" ile de ilgilidir. Yazar 2002'de yayımlanan ilk kitabı *Derin Siyah*'ta daha çok klâsik kısa hikâye boyutunda hikâyeler yazmıştır. 2006'da yayımlanan *Kırmızı*'da ve 2008'de yayımlanan *Zilha Günü*'nde hikâyelerin boyutları uzamaya başlamıştır. 2010'da yayımlanan *Angelika* ise yazarın en uzun boyutlu hikâyelerinin yer aldığı kitabıdır. Son iki kitabında Yıldız Ramazanoğlu, (*Çiçekli Bir Boşluk*, 2014; *Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım*, 2016) yeniden klâsik hikâye boyutuna döner. Bu yazıda modern Türk hikâyesinin 2000 sonrası önemli isimlerinden Yıldız Ramazanoğlu'nun hikâyeciliği, hikâyelerinin boyutu/hacmi esas alınarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yıldız Ramazanoğlu, modern Türk hikâyesi, kısa hikâye, hikâyede yapı.

NARRATIVE ASPECTS VARYING IN STORIES OF YILDIZ RAMAZANOĞLU

Abstract

Yıldız Ramazanoğlu has six story books published. She published her first story book in 2002 and the last one in 2016. We see different narrative aspects when we examine the stories of the author based on the narrative aspects. Yıldız Ramazanoğlu has written stories which are more than thirty pages as well as stories of two or three pages. Narrative aspect is related to "what kind of affair is narrated" as much as "how the affair is narrated". The author wrote mostly stories with the aspect of classic short stories in

* Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi. E-posta: adogan55@hotmail.com.

Derin Siyah, her first book published in 2002. Narrative aspects started to expand in Kırmızı published in 2006 and Zilha Günü published in 2008. Angelika published in 2010 is the book which has the author's stories of widest aspect. In her last two books, Yıldız Ramazanoğlu (Çiçekli Bir Boşluk, 2014; Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım, 2016) returns to the classic narrative aspect again. In this article, narration of Yıldız Ramazanoğlu who is among the most important names of Turkish story after 2000 is assessed based on her narrative aspect/volume..

Key Words: Yıldız Ramazanoğlu, modern Turkish story, short story, narrative structure.

GİRİŞ

Olay anlatan metinlerde, ilk bakışta, metnin boyutunun anlatılan olayın boyutuyla ilgili olduğu akla gelebilir. Yani daha uzun boyutlu metinlerin daha uzun, daha kısa boyutlu metinlerin daha kısa bir olay anlattığı düşünülebilir. Bu, hem doğru hem de yanlış bir algıdır. Daha uzun boyutlu bir metin daha kısa bir olayı anlatıyor olabilir. Olay anlatan bir metnin boyutu anlatılan olayın boyutuyla ilgili olduğu kadar olayın anlatım tarzıyla da ilgilidir. Bu hususta anlatım tarzı daha belirleyicidir. Üç beş dakikalık bir olay üç beş sayfada anlatılabileceği gibi aynı üç beş sayfada çok daha uzun süreyi kapsayan olaylar da anlatılabilir. Mesela, Sait Faik'in ünlü *Semaver* hikâyesinde (Abasıyanık, 2016/I) Ali'nin sabahları semaverin de kaydığı mutlu aile ortamından salep içilen sokaklara doğru giden hikâyesini beş sayfada okuruz. Ali'nin "aile, ev, anne; mutluluk"la başlayıp "yalnızlık"la biten ve beş sayfada anlatılan hikâyesi kısa bir zaman dilimini aşar. Oysa yaklaşık aynı hacimdeki; hatta biraz daha uzun olan *Havuz Başı*'nda (Abasıyanık, 2017/I) henüz sevgiliyle konuşmamış anlatıcının ve Hacer Ana ile Murtaza Çavuş'un hikâyeleri çok kısa, on - on beş dakikalık bir zaman dilimi içerisinde anlatılır.

Bir metnin boyutu, anlatılan ve anlatma tarzıyla ilgili metne dair bize bir ön izlenim verebilir. Aynı yazarın aynı türdeki metinlerine bütüncül bakmak bakılan konuyla ilgili bizi tutarlı yorumlara ulaştırır. Öyleyse Yıldız Ramazanoğlu'nun hikâyelerine hikâyelerin boyutlarını esas alarak baktığımızda neler görürüz?

YILDIZ RAMAZANOĞLU'NUN HİKÂYELERİNDE DEĞİŞEN HİKÂYE BOYUTLARI

Gördüklerimiz üzerinde düşündüğümüzde yazarın anlatma; hikâye etme tarzı hakkında neler söyleyebiliriz?

Yıldız Ramazanoğlu'nun Hikâyelerinde Değişen Hikâye Boyutları

İlk hikâye kitabını 2002'de yayımlayan Yıldız Ramazanoğlu'nun yayımlanmış altı hikâye kitabı vardır: *Derin Siyah* (2002), *Kırmızı* (2006), *Zilha Günü* (2008), *Angelika* (2010), *Çiçekli Bir Boşluk* (2014), *Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım* (2016).

Bu altı hikâye kitabında altmış bir hikâye bulunmaktadır. Kitaplardaki hikâyelere baktığımızda yazarın farklı boyutlarda hikâyeler yazdığını görüyoruz. Yıldız Ramazanoğlu'nun hikâyelerini, boyutları üzerinden genel bir tasnife tabi tutuğumuzda karşımıza üç grup çıkar: Birincisi, klâsik anlamda *kısa hikâyeler*.¹ İkincisi, klâsik kısa hikâye boyutunu aşmış; ancak uzun hikâyeler de olmayan, *orta uzunlukta hikâyeler*. Üçüncüsü, klâsik kısa hikâye boyutundan çok daha uzun; *uzun hikâyeler*. İlk

¹ Klâsik anlamda bir kısa hikâyenin boyutu nedir? Bu soruya edebiyatımızın ünlü birkaç kısa hikâye yazarının aklımıza ilk gelen birkaç kısa hikâyesine bakarak cevap arayalım. Aklımıza ilk gelen klâsik kısa hikâyecilerimizin yazdığı birkaç metne baktığımızda hikâyelerin boyutunun, zaman zaman on sayfa civarına çıkıp hatta bu boyutu biraz geçse de daha çok 4-7 sayfa civarında yoğunlaştığını görüyoruz: Ömer Seyfettin'in hikâyelerinden "*İlk Namaz* 5, *Bahar ve Kelebekler* 11, *Pembe İncili Kaftan* 12, *Kaşığı* 5, *Gizli Mabet* 8 (Seyfettin, 2007); Sabahattin Ali'nin hikâyelerinden *Değirmen* 12, *Kağı* 4, *Ses* 12, *Kanal* 5, *Kamyon* 5, (Ali, 1998); Sait Faik'in hikâyelerinden *Semaver* 5 (Abasıyanık, 2016/I), *Havuz Başı* 6 (Abasıyanık, 2017/I), *Son Kuşlar* 6 (Abasıyanık, 2017/II), *Tüneldeki Çocuk* 5 (Abasıyanık, 2016/II), *Mahalle Kahvesi* 6 (Abasıyanık, 2017/III); *Havada Bulut* 13 (Abasıyanık, 2016/III), Memduh Şevket Esendal'ın hikâyelerinden *Otlakçı* 5, *Gençlik* 5, *Kayıp Çeken* 5, *Bir Eğlenti* 7, *Arabacı Ali* 13 (Esendal, 2009); Tağrik Buğra'nın hikâyelerinden *Oğlumuz* 4, *Yarın Diye Bir Şey Yoktur* 5, *Havuçlu Pilav Meselesi* 6 (Buğra, 1998); Mustafa Kutlu'nun kısa hikâyelerinden *Hüzün ve Tesadüf* 8, *Kambur Hafız ve Minare* 6 (Kutlu, 1999); *Sevinç* 3, *Çiçek Tefsiri* 5, *Hayat Güzeldir* 9 (Kutlu, 2011) sayfadır. (Sayfa sayısı yazı karakterine, sayfa düzenine göre değişebilir. Söz konusu rakamları verirken kimi hikâyelerin ilk sayfasında ve son sayfasında yarım sayfa olan sayfaları tek sayfa kabul ettik)

"Küçürek öykü" de denilen, kısa hikâyeden çok daha kısa hikâye metinleri olduğunu da biliyoruz. Bu konuda Ramazan Korkmaz ve Mutlu Deveci'nin *Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür: Küçürek Öykü* adlı ayrıntılı bir çalışmaları vardır (Korkmaz - Deveci, 2011). Şaban Sağlık ise bu öykü tarzını "fıkra" türü ile mukayese ederek yorumlar (Sağlık, 2014:285-311).

Burada şu hususu vurgulayalım. Klâsik kısa hikâye boyutundaki hikâyelerde olayı anlatma tarzı yazardan yazara elbette farklılık, öznelilik gösterir. Bu doğaldır. Ancak klâsik yazarların hikâye boyutları kadar anlatma tarzlarında da genel anlamda bir benzerlik olduğu söylenebilir: Klâsik kısa hikâye yazarlarında "*sahneleme*", dış dünyaya yönelik "*gösterme*" sanki daha ön plandadır.

gruba klâsik kısa hikâye boyutundaki; genellikle on sayfanın altındaki hikâyeleri, ikinci gruba on sayfadan daha uzun, yer yer yirmi sayfaya varan orta uzunluktaki hikâyeleri, üçüncü gruba ise yirmi sayfanın üzerinde, kimi zaman otuzlu sayfaları bulan uzun hikâyeleri dahil ettik.

Önce bu gruplara giren örnek hikâyelere bakalım. Sonra benzer boyutlardaki hikâyelerde nasıl bir anlatım olduğunu görmeye çalışalım. Daha sonra ise yayımlanma zamanlarına göre bu hikâyelerin yazarın kitapları içindeki dağılımını görelim.

Klâsik kısa hikâye boyutundaki hikâyelere örnek olarak yazarın ilk hikâye kitabı *Derin Siyah'* ta yer alan on bir hikâyeden *Mehtap*, *Ağrı Prensesi* dışında kalan hikâyeleri; sekiz hikâyenin yer aldığı *Kırmızı'* dan; *Kuşlar da Düşer'i*; altı hikâyenin bulunduğu *Zilha Günü'* nden *Zilha'yı*; yedi hikâyelik *Angelika'* dan *Alissa Yolu*, *Şairle Randevu'yı*; on yedi hikâyenin yer aldığı *Çiçekli Bir Boşluk'* tan *Oyuncunun Epik Hali* dışındaki on altı hikâyeyi; on iki hikâyenin yer aldığı *Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım'* dan *Siirt Marşı* hariç diğer on bir hikâyeyi gösterebiliriz. Yıldız Ramazanoğlu'nun klâsik kısa hikâye boyutunda değerlendirdiğimiz bu hikâyeleri genellikle beş - on sayfalık metinlerken bazıları daha kısa; iki - üç sayfalık metinlerdir. Mesela, *Çiçekli Bir Boşluk'* ta *Afgan Terzi*, *Behice'nin Akülü Aracı*, *Gelinlik*, *İnce İş*, *Malin Dosyası*, *Oyuncunun Teli...* iki - üç sayfalık metinlerdir.

Hikâyelerinin uzatılmadan, birkaç sahne etrafında anlatıldığı klâsik kısa hikâye boyutundaki bu metinlerde ilgili karakterleri kısa bir zaman diliminde tanırız. Bu birkaç sahnedeki hâli ve bilgi verildiği kadarıyla bu birkaç sahne öncesindeki macerasından hareketle söz konusu karakterin insani durumunu anlamamız istenir. Bu kısa tanışma o karakterle insani bir yakınlık kurmamıza yeter. Yıldız Ramazanoğlu da klâsik kısa hikâye boyutundaki hikâyelerinde söz konusu boyutun gereği hikâyesi anlatılan karakteri birkaç olay kesitinde, birkaç sahnede bize anlatır.

Mesela *Çiçekli Bir Boşluk'* taki hikâyelerden *Behice'nin Akülü Aracı* dikkatimizi Behicelere çekmeye, onun gözünden sokaklara, dünyaya bakmamıza imkân verir. *Afgan Terzi*, düşününce çok şeyler söyleyebilen çok kısa bir hikâyedir. *Kargaların Ruh Hali* insana, eşyaya nasıl bakılması ve bakılmaması gerektiğini, daha özenli olması gereken; fakat özenli olduklarını zanneden kimlikler üzerinden anlatan bir hikâyedir. Yine *Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım'* da yer alan hikâyelerden *Kürek Sesleri'* nde babasının cenazesine gelen Erdem'in hâli içimizi acıtır. *Baba Oğul ve Yıldızlar'* da hasta babasına bakan, evlenme zamanı çoktan gelmiş bir oğulun endişelerini, çaresizliğini; ama

YILDIZ RAMAZANOĞLU'NUN HİKÂYELERİNDE DEĞİŞEN HİKÂYE BOYUTLARI

babasına karşı merhametini hissederiz. *Süslü*'de Süslü ve ev sahibi kadını, *Selma'nın Bahçesi*'nde "bir kuşağın" kadını olan Selma'nın kuşağı ile birlikte yaşadıklarından, (sosyoloji okuyan, doktora başlayan Selma başörtülü olduğu için eğitimine devam edemez) geçen zamanla birlikte mevcut durumdaki hâlden okura bir şeyler kalır.

Ne klâsik kısa hikâye ne de uzun hikâye olan, orta uzunluktaki hikâyelere örnek olarak *Kırmızı*'dan *Ayla ile Zeliha*, *Son Leylek*, *Sağdan Soldan Aşağıdan ve Yukarıdan*, *Bay Köri'nin Tutkusu*; *Zilha Günü*'nden *Teyzemin Aynasız Günü*, *Anemon Çiçeği*, *Gast Arbeiter*; *Angelika*'dan *At Hikâyesi*; *Çiçekli Bir Boşluk*'tan *Oyuncunun Epik Hali*; *Bu Sefer Lila Olsun Saçlarını*'dan *Siirt Marşı* hikâyelerini örnek verebiliriz.

Yıldız Ramazanoğlu, orta uzunluktaki hikâyelerde doğal olarak klâsik kısa hikâyeye göre daha çok şey anlatmak ister. Hikâyelerin boyutları bu nedenle genişler. Mesela, *Kırmızı* adlı kitapta yer alan *Son Leylek* hikâyesinde evlilik için uygun birini arayan Ayşe ile Celal'in tanışmak için buluşmaları anlatılır. Buluşmaya gidiş, tanışma anındaki konuşmalar, izlenimler aslında kısa bir hikâye karakteri taşır. Ancak, özellikle Ayşe'nin geçmişe dair hatırladıklarıyla (başörtülü olduğu için öğretmenlikten atılması, bir şirkette göze görülmeyecek bir yerlerde iş verilmesi; bunların Ayşe'ye etkileri) hikâye uzar. Ayşe'yi tanımak için uzayan bir hikâye lazımdır. Yine aynı kitaptaki hikâyelerden *Ayla ile Zeliha*'da az sonra kalkacak trenle kuzenin bulunduğu bir başka şehre gidecek olan lise bir öğrencisi Ayla ile onu yolcu eden annesi Zeliha üzerinden bir anne kızın; bu anne kızın içinde olduğu ailenin hikâyesi anlatılır. Anlatıcı olarak önce Ayla, sonra annesi/Zeliha aynı zaman dilimini anlatır. Sonra sözü dış anlatıcı alır. Böylece Ayla'nın, Zeliha'nın, dış anlatıcının gözünden her biri birer kısa hikâye olabilecek anlatılanlar birleşerek orta uzunluktaki bir hikâyeyi oluşturur. *Zilha Günü* adlı kitaptaki hikâyelerden *Gast Arbeiter* ise otuz yıl Almanya'da yaşayan Perihan Hanım'ın ve onun hikâyesini anlatan kızının hikâyesidir. Perihan Hanım, Almanya'da yaşarken Türkiye'de yaşayacağı günlerin hayalini kurar. Türkiye'de bir ev yaptırır. Bu evin eşyalarını tamamlar. Bütün bunlar yıllar alır. Ancak Perihan Hanım, evinde oturmadan ölmüştür. Türkiye'de defin hazırlıklarıyla uğraşan kızı, hayali kurulan eve hiç değilse, annesinin Almanya'dan gelecek cenazesinin uğramasını ister. Gerek annenin pek çok hayalinin gerekse kızın anneye dair hatırladıklarının anlatımı Perihan Hanım ve kızının hikâyesinin uzamasını gerektirir.

Yıldız Ramazanoğlu'nun kitaplarında yer alan ve *uzun hikâyeler* olarak niteleyebileceğimiz hikâyelere *Zilha Günü*'nden *Gece Kuşu*, *Cemil Bey'in Melankolik*

Karısı; Angelika'dan Angelika'nın Unutuşu, Müberra'nın Kaydetmesi, Hüküm, Sinemacı Kadınlar hikâyelerini örnek verebiliriz. Bu hikâyelerden de üçüne bakalım:

Angelika adlı kitaptaki *Angelika'nın Unutuşu*'nda birkaç karakterin hikâyesi etrafında birkaç meseleye dikkat çekilir. Hikâyede, anlatıcı çocuğun Almanya'da çalışan amcasının tanıdığı Alman bir aile Türkiye'ye gelir. Çocuğun ailesinin misafiri olur. Müslümanlığı Almanya'da tanımaya başlayan misafir aile Türkiye'de Müslümanlığı kabul eder. Çocuğun ağabeyi bir süreliğine Alman aile ile Almanya'ya giderken Alman ailenin kızları Angelika da anlatıcı çocuğun ailesiyle Türkiye'de kalır. Bu hikâye çizgiselliğinde, anlatıcı çocuğun ailesinin Müslüman çevresinin Müslümanlıkla olan ilişkisi, mahalledeki ve ailedeki ilişkiler, *Angelika'nın*; başka bir kültürden ve başka bir aileden bir çocuğun başka bir aile ve kültür içindeki durumu, başka bir aileye (Alman aileye) çocuğunu emanet etmiş anne... üzerinden farklı insani durumlar anlatılır. Bütün bunlar, ağabeyi başka bir aileyle gitmiş, başka bir aile ve kültürden kendi ailesine gelmiş dilini bilmediği bir çocukla odasını paylaşan, onu anlamaya ve sevmeye başlayan, onun yalnızlığını azaltmaya çalışan bir çocuğunun hatırlamalarıyla dile gelir.

Yine *Angelika*'da yer alan *Müberra'nın Kaydetmesi*, Müberra'nın hikâyesi olduğu kadar, Müberra'nın hikâyesini anlatan anlatıcının; amca kızları olan Müberra ve anlatıcı üzerinden geniş bir ailenin de hikâyesidir. Otuzlu yaşlardaki öğretmen anlatıcı, bir akrabanın taziyesi için gittiği apartman dairesinde çoğu akraba olan kadınlarla beraberdir. Yıllardır görmediği, evlenip bir taşra şehrine gitmiş çocukluk ve gençlik arkadaşı Müberra da oradadır. Hikâyenin dokuz sayfalık bu kısmı bile başlı başına bir aile; aile ve toplumsal değişim hikâyesi durumundadır. Ancak yazar hikâyeyi devam ettirir, sanki yeni bir hikâyeye başlar: Müberra'nın davetiyle onu yaşadığı taşra şehrinde ziyaret eden anlatıcı, Müberra'nın çocukluktan ve gençlikten evliliğe giden hikâyesini, zaman ve şartlar değişse de hayallerini canlı tutan, hayallerini farklı şekillerde hayata geçirmeye çalışan Müberra'yı anlatır.

Yıldız Ramazanoğlu'nun boyut olarak en uzun hikâyesi olan *Hüküm* de *Angelika* kitabı içerisinde. Hikâye *giriş*, sayılarla adlandırılan *bölümler* (on beş bölüm) ve *son* olarak adlandırılan bir bölümden meydana gelir. *Hüküm*'de, kurban eti dağıtmak için bir yardım kurumuyla yoksul bir Afrika ülkesinde yapılan yolculuk hikâye edilir. Hikâye öncelikle, Türkiye'den gelen ve aralarında anlatıcı karakterin de bulunduğu üç kişilik gruba rehberlik eden *Hüküm*'ün hikâyesidir. Yine, *Hüküm*'ün yoksul

YILDIZ RAMAZANOĞLU'NUN HİKÂYELERİNDE DEĞİŞEN HİKÂYE BOYUTLARI

vatandaşlarının, hâlâ sömürülen ülkesinin, olayları bize anlatan; gördükleri karşında ezilen ve üzülen Türkiyeli anlatıcının da hikâyesidir. Yazarın, Afrika'daki insan gerçekliğine dair anlatmak istediği çok şey vardır. Bu nedenle bu hikâye yazarın en uzun hikâyesidir. Kendi içinde bahsedildiği şekilde bölümlenen hikâyede her bölümde bir başka insan gerçekliği anlatılır. Hiv virüsü taşıyıcısı Hüküm; “yanındakilere değmemek için hacmini küçülterek oturan”, bir süre Fransızca öğretmenliği yapmış, kocasını hiv virüsü yüzünden kaybetmiş, biricik kızı kocasının ailesince alınmış, kendine Ebuzer’i model almış... genç bir kadındır. Yoksul Afrika ülkesinde çaresizlikler içinde diğer insanlar için bir şeyler yapmak isteyen, aslında kendisi de ilgi ve ihtiyaç sahibi birisidir. “Ömrünün çok az kaldığını” bilen, “yemek yerken her kırıntıya hürmet eden” hiv virüslü *Hüküm’ün hikâyesi*, Hüküm’ün “haddi aşmış” bir yoksulluk içinde bulunan *ülkesinin hikâyesi* ve bunları bize anlatırken vicdanının rahatsız olduğunu her an hissettiğimiz *anlatıcının hikâyesi* iç içe devam eder. Yazar, kısa ya da orta uzunluktaki bir hikâye boyutunda anlatılamayacak olan Hüküm’ün ülkesindeki gerçeklere uzun bir hikâye ile dikkat çekmek ister.

Yıldız Ramazanoğlu’nun orta uzunluktaki ve uzun hikâyelerinde ana karakterin müstakil kısa hikâyeler olabilecek birden fazla hikâyesi anlatılır. Yine çoğu zaman ana karakter dışındaki bazı karakterlerin de en az birer kısa hikâye olan hikâyelerine şahit oluruz. Yukarıda örnek olarak bahsettiğimiz hikâyelerden *Angelika’nın Unutuşu*’nda Angelika’nın ve anlatıcı kızın hikâyesi, yine anlatıcı kızın anne babasına, amcasına dair anlattıkları ayrı ayrı hikâyelerdir. *Ayla ile Zeliha*’da Ayla ve Zeliha’nın hikâyesinden, *Gast Arbeiter*’de Perihan Hanım ve onun hikâyesini anlatan kızının hikâyesinden... birkaç kısa hikâye çıkabilir. Hele yazarın en uzun hikâyesi *Hüküm*, pek çok kısa hikâyeyi içerir: Mesela, anlatıcının aktarma için bulunduğu Dubai havaalanındaki dönüş bölümü (“Onüç”, adlı bölüm) başlı başına ve güzel bir kısa hikâyedir. Yıldız Ramazanoğlu, kısa hikâye yapılı metnin verdiği imkâna göre daha çok şey anlatmak istediğinden geniş hacimli hikâyeler yazmıştır. Yazarın söz konusu uzun hikâyeleri ve kimi orta uzunluktaki hikâyeleri kısa bir romanın özü gibidirler.

Ramazanoğlu’nun orta uzunluktaki ve uzun hikâyelerinde, doğal olarak, pek çok olay kesiti vardır. Bu olay kesitlerinin merkezinde yer alan sahneler çoğu zaman kısa anlatılır. Bu noktada Mustafa Kutlu’nun Ramazanoğlu’nun ilk hikâye kitabı *Derin Siyah*’ı değerlendirirken söyledikleri önemlidir: “Ramazanoğlu’nun bütün bunların yanında en göze görünür özelliği dış dünyaya bakarken tasvirici-tahlilci gözlemlerini

içinde yorumlaması. Bu itibarla anlattıkları tipik olay hikâyesi sınıfına girmeyebilir. Ancak olayı da önemsiyor” (Kutlu, 2002). Ramazanoğlu, bir olay kesitinin gösterilmesi olan “sahneleme yapılması gerektiğinde, ayrıntılı sahne anlatımları yerine, sahneleri çok kısa gösteren ya da sahnelerden özet şeklinde bahsedilen bir anlatım yapar. Bu anlatım, ayrıntılı sahnelemeye göre yazara daha çok sahneden, daha çok kişi ve olaydan bahsetme imkânı verir.” (Yıldız, 2015: 2282).

Yıldız Ramazanoğlu ister kısa, ister orta uzunluktaki ve isterse uzun hikâyelerinde olsun kimlerin hikâyesini anlatmaktadır? Hikâye yazmayı “Canımızı yakan, içimize sinmeyen var olanı kelimeler yoluyla aşındırmak, olması gerekene doğru ilerletmek, görülmeyeni göstermek, önemsiz olanın içindeki görkemi açığa çıkarmak. Sessizlerin, sözü kesilenlerin, susturulanların sesi olmak” (Ramazanoğlu, 2017) diye niteleyen Ramazanoğlu’nun hikâyelerinde ana karakterler genelde kadındır. Necip Tosun, Yıldız Ramazanoğlu’nun “kadın dolayımında insanlık hâllerine eğildiğini”ni söyler (Tosun, 2017:123). Yazar, “erkeklerin hikâyelerini de anlatır. Ama daha çok kadınların ön planda olduğu hikâyeler yazmıştır. Kadınları daha çok şehir hayatı içerisinde görüyoruz. Şehir çoğu zaman hareket hâlinde olmak, çalışmak, koşturmak demektir. Şehir aynı zamanda eğitim demektir. Yazarın hikâye kişilerini/kadınları ev hayatında gördüğümüz gibi çalışma hayatında da görmekteyiz. Çalışma hayatındaki pek çok kadının işte ve evde durmadan koşturmaktan usandıkları anlatılır. Hikâyelerde iyi eğitim görmüş pek çok kadın tanırız. Okuyan, yazan, özellikle sinemaya ilgi duyan kadınları görürüz. Dini inancı nedeniyle eğitim ve çalışma hakkı elinden alınmış, siyasi inancı nedeniyle bir yakını kovuşturmaya uğradığı için kendisi de dışlanmış kadınları tanırız. Kimi zaman dindar kişileri görürüz yazarın hikâye dünyasında kimi zaman dindarların da eleştirildiklerine şahit oluruz” (Yıldız, 2016: 42).

Hikâye anlatma tarzına dair önemli göstergelerden biri olan hikâye boyutunun niteliği Yıldız Ramazanoğlu’nun hikâye yazma süreci içerisinde nasıl bir görünüm arz eder? Yazar ilk hikâye kitabını yayımlayalı on beş yıl olmuş. On beş yılda altı hikâye kitabı yayımlamış. Bu, Ramazanoğlu’nun hikâye yazma ve hikâye kitabı yayımlamada verimli bir yazar olduğunu gösterir.

SONUÇ

YILDIZ RAMAZANOĞLU'NUN HİKÂYELERİNDE DEĞİŞEN HİKÂYE BOYUTLARI

Yıldız Ramazanoğlu'nun hikâyelerine, hikâye boyutunu esas alarak baktığımızda farklı boyutlarda; dolayısıyla farklı yapılarda hikâyeler yazdığını görüyoruz. İlk kitabı *Derin Siyah*'ta klâsik kısa hikâye boyutunda hikâyeler bulunan yazarın ikinci kitabı *Kırmızı*'da hikâye boyutları klâsik kısa hikâye boyutunu aşmaya başlar. Üçüncü kitap *Zilha Günü* ve dördüncü kitap *Angelika*'da daha çok orta uzunlukta hikâyeler yazar. Yazarın uzun hikâyeleri daha çok *Angelika*'da yer alır. Ancak Ramazanoğlu son iki hikâye kitabı *Çiçekli Bir Boşluk* ve *Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım*'da tekrar klâsik kısa hikâye boyutuna döner. Bu kitaplardaki yirmi dokuz hikâyeden (orta uzunlukta iki hikâye; *Çiçekli Bir Boşluk*'ta *Oyuncunun Epik Hali*, *Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım*'da *Siirt Marşı* dışında) yirmi yedisi kısa hikâyedir.

Son olarak, yazarın on beş yıllık yazma sürecindeki anlatımıyla ilgili olarak hikâyelerinin boyutuyla birlikte şu konuya da dikkat çekmek gerekir. Mustafa Kutlu, Yıldız Ramazanoğlu'nun ilk hikâye kitabı *Derin Siyah*'taki anlatımla ilgili olarak (bu anlatım ilk kitabı izleyen kitaplarda da devam eder) şunları söyler: "Hikâyelerde soyutla-somutun, rüya ile hakikatin, iç ile dışın dengelenmesine önem verilirken belki okuru tatmin edecek bir ifşa ve itiraf gözüküyor. Elbette bu bir şart değildir. Son hesaplaşmada yazarın kendisine sakladığı bir 'sır' hep kalmaktadır. Şurası enteresan: Yazar bu sırrı çok da kiskanmıyor. Semboller, imajlar, anıştırmalar vasıtası ile okura sunuyor" (Kutlu, 2002). Mustafa Kutlu'nun Ramazanoğlu'nun ilk kitabı vesilesiyle dile getirdiği; anlatımda "yazarın kendisine sakladığı bir sırrın hep kalması"; bu sırrın "semboller, imajlar, anıştırmalar vasıtası ile okura sunulması" durumunun yazarın son iki hikâye kitabında azaldığını söyleyebiliriz. On beş sene önce yazdığı ilk hikâyeler ile son iki kitabındaki hikâyeler boyut yönüyle birbirlerine benzese de Yıldız Ramazanoğlu'nun anlatımı, okurun hikâye dünyasına rahat girebilmesi, orada olup biteni rahat görebilmesi açısından "vuzuh"a doğru kaymıştır diyebiliriz.

KAYNAKÇA

- Abasıyanık, Sait Faik (2016/I). **Semaver**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik (2016/II). **Tüneldeki Çocuk**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik (2016/III). **Havada Bulut**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik (2017/I). **Havuz Başı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik (2017/II). **Son Kuşlar**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

- Abasıyanık, Sait Faik (2017/III). **Mahalle Kahvesi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Ali, Sabahattin (1998). **Bütün Öyküleri I**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Buğra, Tarık (1998). **Yarın Diye Bir Şey Yoktur**, Ötüken Yayınları.
- Esendal, M. Şevket (2009), **Otlakçı**, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Korkmaz, Ramazan – Deveci, Mutlu (2011). **Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür: Küçürek Öykü**, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Kutlu, Mustafa (2002), “Derin Siyah”, **Yeni Şafak**, 5 Haziran.
- Kutlu, Mustafa (1999), **Hüzün ve Tesadüf**, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Kutlu, Mustafa (2011), **Hayat Güzeldir**, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Ramazanoğlu, Yıldız (2007). **Derin Siyah**, 1. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Ramazanoğlu, Yıldız (2009). **Kırmızı**, 2. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Ramazanoğlu, Yıldız (2008). **Zilha Günü**, 1. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Ramazanoğlu, Yıldız (2008). **İkna Odası**, 3. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Ramazanoğlu, Yıldız (2010). **Angelika**, 1. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Ramazanoğlu, Yıldız (2014). **Çiçekli Bir Boşluk**, 1. Basım, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Ramazanoğlu, Yıldız (2016). **Bu Sefer Lila Olsun Saçlarım**, 1. Basım, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Ramazanoğlu, Yıldız (2017). “Başkasının Hikâyesini Merak Dahi Etmemek”, **Karar Gazetesi**, 22 Şubat (www.karar.com/yazarlar... ET:19.04.2017).
- Sağlık, Şaban (2014), “Tek Hamlede Nakavt: Küçürek Öyküler ve Fıkralar”, **Hikâye/Anlatı/Yorum**, Hece Yayınları, Ankara.
- Seyfettin, Ömer (2007). **Hikâyeler 1, 2, 3, 4** (Hazırlayan: Hülya Argunşah), Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Tosun, Necip (2017). “Yıldız Ramazanoğlu: Toplumsal Hayatta Kadın”, **Günümüz Öyküsü**, Dedalus Kitap, İstanbul.
- Yıldız, Alpay Doğan (2015). “Hikâyede “Sahne” Anlatma Tarzlarının Anlatıma Etkileri ve Yıldız Ramazanoğlu’nun Hikâyeleri”, **Turkish Studies**, Volume 10/8, Spring, pp. 2271-2284.
- Yıldız, Alpay Doğan (2016). “Yıldız Ramazanoğlu’nun Hikâye Kişileri”, **Gaziosmanpaşa Ü. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**, Kış, Cilt:11, Sayı:2, ss.25-43.